

Sulyok Miklós

Két emlékezet, avagy Mnemoszüné vize

1234 km BUDAPEST – RÓMA Barbara Salvucci és Pasqualetti Eleonóra kiállítása

📍 Budapest Kiállítóterem, Budapest

📅 2010. október – november

■ Személyes emlékezet annyiféle létezik, ahányan vagyunk, mégis eggyé kovácsolja a kultúrákat és népeket közös emlékezetük. Ez a paradoxon élteti ezt a kiállítást is, ahol egy harmadik fajta emlékezet, a művészi emlékezet gyümölcseit láthatjuk. A személyes, a kollektív és a művészi emlékezés természetesen egyáltalán nem függetlenek egymástól, kölcsönösen alakítják egymást.

Mnemoszüné a görög mitológiában az emlékezés megszemélyesítője, a múzsák anyja, a tudás forrása és folyója, ellentétben a Léthé-folyóval, amelynek vize

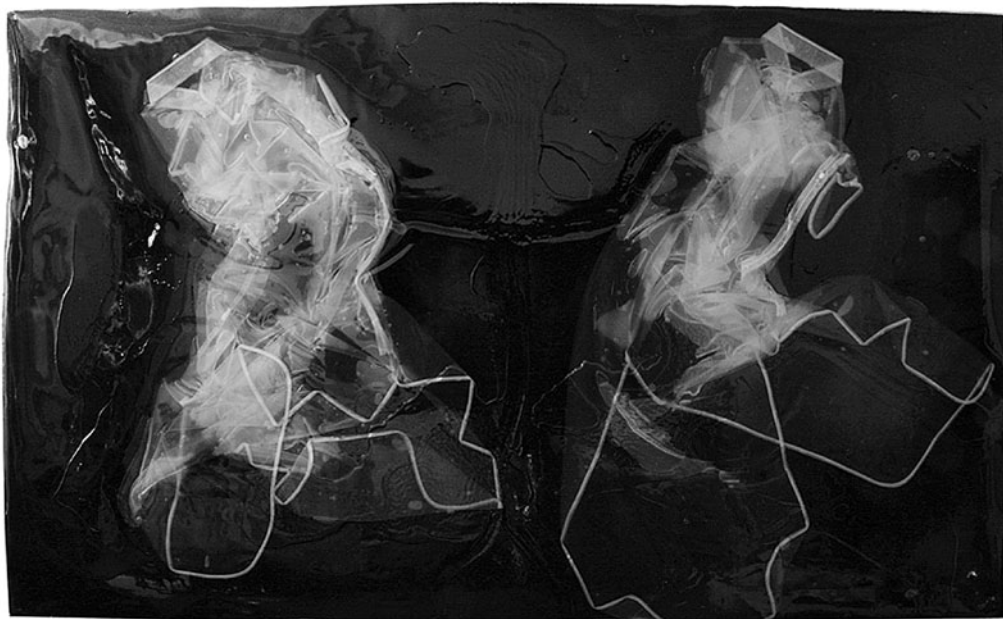
a feledést hozza az emberre az alvilágban. (A görögök, nagyon helyesen, rámutattak, hogy a felejtés is életfontosságú funkciója az emberi szellemnek.) Emlékezés és művészet már az ógörög gondolkodásban is testvérek voltak. BARBARA SALVUCCI és PASQUALETTI ELEONÓRA szembesítik egymással emlékezésüket és művészetüket ezen a kiállításon, amely a Római Magyar Akadémián 2002-ben rendezett közös tárlatuk, az ott megkezdett különleges párbeszéd folytatása. A magyar közönség számára ismerősnek tűnhetnek Salvucci pleximunkái, mert a magyar képzőművészetben hosszú ideig jelen volt ez a technika: a 2009-ben elhunyt Paizs László festőművész 1969-től évtizedeken át alkotott ezzel a technikával (különböző tárgyak a víztiszta plexitömbben). A technika azonossága azonban gyökeresen eltérő művészi habitusokat rejt. Paizs pop-artos, ironikus, politikusabb, a mindennapi élet jelenségeire közvetlenebbül figyelő művészként az 1945 utáni hidegháború időszakában Magyarországon szükségszerűen tragikusabban látta a világot. Barbara Salvucci munkái kifinomultak, esztétikusak, és ahogyan maga is leírta, a múlt

Barbara Salvucci és Pasqualetti Eleonóra kiállítása a Budapest Kiállítóteremben, részlet

PASQUALETTI ELEONÓRA
Átkelés / Traversata, 2010, pasztell, egyéni technika, 150 × 150 cm

BARBARA SALVUCCI
Cím nélkül, 2008, műgyanta, poliészter, kimonó, szövet, ~ 100 × 185 cm

kimerevített pillanatait állítják elének a víztiszta plexitömbben lebegő tárgyak által. A folyékony plexibe merített szövetdarabok és természeti tárgyak addig lebegnek a tartályokban – mielőtt megszilárdítják azt –, míg meg nem változik halmazállapota. Ekkor kész a mű – írja a művész. Kövületnek nevezi tárgyait, amelyek az időtlenség varázsával hatnak a nézőre. Ezt az időtlenséget sokkolóan ellenpontozza a japános tárgyak, virágszirmok könnyedsége, rebbenékenysége. Salvucci „a könnyedségre vadászik”, ahogyan Lea Mattarella írja róla a római Café Europe Galériában rendezett kiállítása katalógusában. Ez a könnyedség a mozgás érzetét kelti, a színpadi mozgást juttatja eszembe, a játékoság és a tragikum összeolvadását. Itt minden jelentést a mesterialkalmazott és kezelt anyagok, valamint a kompozícióik hordozzák. Ugyanakkor nem tudjuk egyértelműen meghatározni, hogy milyen képzőművészeti műfajról van szó: szobrászatról vagy festészetről, vagy mindkettőről egyidejűleg? Én ez utóbbira szavaznék.

Pasqualetti installációja, a halottmosdató asztal egyfelől a közép-európai lét roncsoltságának jeleit viseli magán, másfelől nem áll távol a konceptuális művészettől sem. Azaz a mű fontos része a tulajdonképpeni mű-tárgyon kívül helyezkedik el, vagyis „csak” gondolatként létezik. A cisztercita kolostor ispotályának halottmosdató asztala baljós helyszíneként ellenpontozza Salvucci keletiesen érzékeny plexitömbjeit. A test és lélek kettősségével éppen ez utóbbi hiánya által szembesülő művész univerzálissá nagyítja a lélek nélküli világ vízióját. A halál tehát nem önmagában, mint negatívum jelenik meg, hanem mai világunkra vet fényt, amely segíthet a megértésben. Pasqualetti korábbi konceptuális installációi, a *XX. századi kerengő* (2001), a *Kerengő, a digitalizált kút, avagy a XXI. század* (2002) is az egyén kiszolgáltatottságáról, erőszakról és reményről szólnak. „Vajon képesek vagyunk-e, sikerülhet-e feldolgozni egy lélek örökre szóló hiányát, vagy pedig mindörökre köztünk marad az értelmezhetetlen és lélek nélküli üresség?” – kérdezi a művész a műhöz írott szövegében.

Az emlékezés az idő problémáját veti fel: mi az idő? Mi a jelen? Mi a múlt? A művészet mindig is föltette nekünk ezeket a kérdéseket, amint az itt kiállító két művész is arra figyelmeztet bennünket, hogy szembe kell nézni velük. Emlékezés és imagináció ikerfogalmak, nem létezhetnek egymás nélkül. A művészi emlékezés még inkább az imagináció által valósul meg: Salvucci a műben, az anyagban teremti meg az idő metaforáját, Pasqualetti konceptuális műve által „csak” utal rá, a néző feladata, hogy tudatában megteremtse azt. De csak akkor, ha iszik Mnemoszüné vizéből.